
Arianne Boele
Berdien Hagedoorn

„Pleegkinderen hebben allemaal een rugzak; dat kan een zoektocht geven”

Als pleegouders heb je **elkaar keihard nodig**

Pleegzorg is ontzettend mooi, maar soms ook heel intens. Dat weten Arianne Boele en Berdien Hagedoorn uit de praktijk. Samen met vijf andere pleeggezinnen vormen ze daarom een ”pleegfamilie”. „Juist in het onderlinge contact ervaar je veel steun en begrip. Dat helpt je om het vol te houden als pleeggezin. En dat is heel belangrijk. Want elke overplaatsing is er één te veel.”

TEKST: HENRIEKE HOOGENDIJK-VAN DAM
BEELD: TINEKE VAN DER EEMS

Waar pleegouders elkaar ontmoeten, daar is herkenning en erkenning. Als Arianne Boele (62) en Berdien Hagedoorn (51) elkaar spreken, gaat het al snel over de mooie en de pittige kanten van pleegzorg. „Hechtingsproblematiek vind ik een heel moeilijk thema in pleegzorg", zegt Berdien. „Een kind met hechtingsproblematiek wil zichzelf naar je toetrekken, maar zich tegelijkertijd van je afstoten. Soms ben je de veilige basis. En dan weer helemaal niet. Het is echt zoeken hoe je daarmee omgaat."
Arianne herkent die tweestrijdigheid. „In de puberteit blijkt ook hoe ingewikkeld het loyaliteitsconflict bij pleegkinderen is", vertelt ze. „Je merkt dan hoe complex het voor een kind is om liefde te voelen voor zowel de biologische ouders als de pleegouders. „Jullie zijn mijn vader en moeder niet", roepen ze dan tegen je. „Je hoeft mij niets te zeggen." Daarmee vertellen ze in feite hoe diep de zoektocht naar hun identiteit gaat."

Perspectief bieden

Twintig jaar geleden rolden Arie en Arianne Boele uit Waarder als vanzelf in de pleegzorg. „Wij hebben vijf eigen kinderen", vertelt Arianne Boele, „en toen onze jongste nog op de basisschool zat, werden we door de school gebeld. Of we tijdelijk een klasgenoot van onze zoon wilden opnemen in ons gezin. De jongens speelden veel met elkaar. Zo is het begonnen. Twee jaar heeft hij bij ons gewoond en toen kreeg hij een plek in een gezinshuis. De pleegzorgorganisatie, inmiddels erbij betrokken, vroeg toen of we er ook voor andere kinderen wilden zijn. Zo zijn we een crisispleeggezin geworden. Voor vijfentwintig kinderen mochten we een tijdje zorgen. Rayshendel, de tweede jongen die kwam, is altijd bij ons gebleven. We waren zo aan elkaar gewend geraakt en zijn oma wilde ook graag dat hij bleef, omdat wij een christelijk gezin zijn. Hij is nu volwassen."
Aart-Jan en Berdien Hagedoorn uit Zegveld hebben zich vanaf het begin van hun huwelijk bewust ingezet voor pleegzorg. „Al voor ons trouwen wilde ik iets betekenen voor kwetsbare kinderen", vertelt Berdien. „Ik hielp meerdere keren mee met mijn zus, die in Oekraïne woont en destijds in een kindertehuis werkte. Verder was ik zoekend naar de weg die ik moest gaan. Uiteindelijk leerde ik Aart-Jan kennen, die predikant zou worden. We trouwden en kregen zelf een dochter. Toen zijn we begonnen met deeltijdopvang van pleegkinderen, om gezinnen te ontlasten. Dat beviel goed en we kozen algauw voor "perspectief biedende pleegzorg". Zo kwam onze pleegdochter in huis, toen ze vijf maanden oud was. Ze is nu dertien jaar en het lukt ons nog steeds om elkaar vast te houden."

Rugzak

Voor beide gezinnen is pleegzorg niet iets wat je er zomaar bijdoet. Het gaat veel meer om een roeping. „Soms zeggen familieleden op een verjaardag: joh, je wordt ouder, zou je niet eens stoppen met alles wat je doet rond pleegzorg?" vertelt Arianne. „Maar dan voelen ze niet aan uit wat voor diepe overtuiging dat zorgen komt."
Berdien herkent dit. „Pleegzorg bied je echt aan vanuit een diep verlangen om te troosten. Pas logeerde hier twee weken lang een meisje uit een ander pleeggezin. Het afscheid was moeilijk, maar ook heel mooi. „Blijf je voor me bidden, dat ik weer naar mijn eigen mama terugkan?" vroeg ze. Dat vond ik heel bijzonder, want dat liet zien dat er toch vertrouwen is opgebouwd. We hebben haar echt wat liefde en warmte kunnen meegeven."
Tegelijkertijd staat buiten kijf dat pleegzorg bij tijden pittig is. „Pleegkinderen gedragen zich de eerste tijd sociaal wenselijk. Maar vroeg of laat komen er toch wel zorgen", vertelt Arianne. „Alle pleegkinderen hebben een rugzak en elke rugzak is weer anders.

„Je gaat met pleegkinderen door thema's heen die bij biologische kinderen niet langskomen. Daarom is het waardevol als je andere pleegouders kunt ontmoeten. Je snapt elkaar"

Dat kan echt een zoektocht geven. Waar gaat dit gedrag over en hoe reageer ik er goed op? Je gaat met pleegkinderen door thema's heen die bij biologische kinderen niet langskomen. Daarom is het waardevol als je andere pleegouders kunt ontmoeten. Je snapt elkaar."

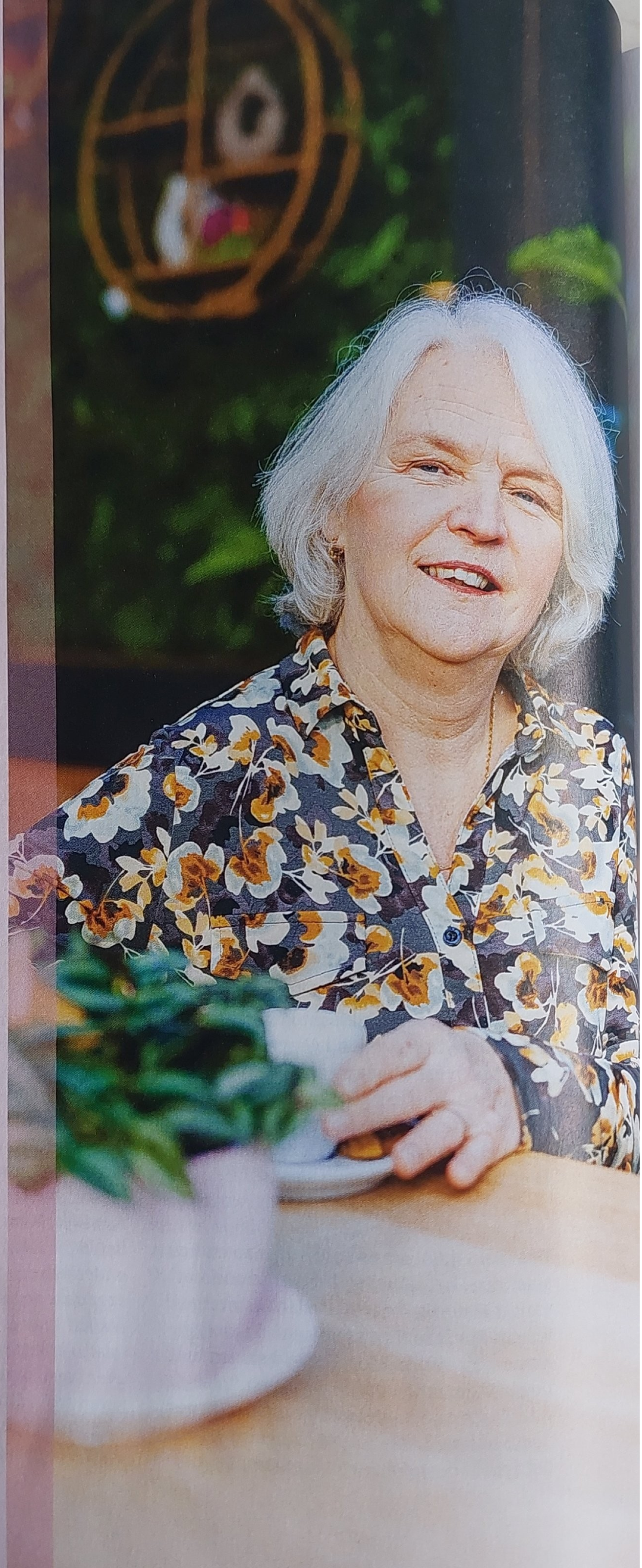
"Pleegfamilie"

Daarom zijn Arianne en Berdien zo enthousiast over het nieuwe pleegzorgmodel dat vanuit Amerika naar Nederland is overgewaaid. Sinds mei 2024 vormen de pleeggezinnen uit Waarder en Zegveld samen met nog vijf gezinnen uit de regio een "pleegfamilie". Ze zijn aan elkaar gekoppeld in een "constellatie" van het Mockingbird-model (zie kader). Vanwege hun jarenlange ervaring zijn Arie en Arianne Boele de 'opa en oma' van de constellatie. Zij hebben een belangrijke begeleidende rol.

„We ervaren echt dat het op ons pad is gekomen, deze begeleiding van de gezinnen", vertelt Arianne. „Toen we hiermee begonnen, moesten we zelf stoppen met het bieden van crisispleegzorg. Dat vonden we moeilijk. Maar nu begrijpen we wel waarom dat zo is. Onze weken zijn gevuld met het ondersteunen van de gezinnen en met het organiseren van gezamenlijke activiteiten. Als het in een van de gezinnen even niet gaat, denken wij mee en kan het pleegkind eventueel komen logeren. Verder organiseren we koffieochtenden voor de moeders en zo nodig een toerusting op een thema, voor alle pleegouders. Op andere momen-»

Het Mockingbird-model: een pleegzorgfamilie

Het Amerikaanse Mocking-bird-model is een vorm van pleegzorg waarbij gezinnen die pleegzorg verlenen, elkaar steunen en een luisterend oor bieden. Een mockingbird is een spotlijster die de zang van andere vogels imiteert en daarmee een eigen lied maakt. Zo staat het "afkijken" en "leren van anderen" ook centraal in deze vorm van pleegzorg. Zes tot tien pleeggezinnen vormen samen een "pleegzorgfamilie". Zij worden een "constellatie" genoemd, naar een groepje sterren of andere hemellichamen in het sterrenstelsel. Binnen die constellatie hebben de hubhome pleegouders – de senior pleegouders– een belangrijke rol. Zij stellen als een 'opa en oma' hun huis open voor de pleegouders, de biologische kinderen en de pleegkinderen uit de constellatie. Zij organiseren uitjes en gaan ook met de biologische kinderen en de pleegkinderen alleen op pad. Daarnaast regelen ze toerustingsmomenten voor de pleegouders. Als het in de gezinnen even niet loopt, bieden zij een luisterend oor en zo nodig een vertrouwd logeeradres voor de kinderen. Boven deze ondersteuning staat een belangrijk doel: het voorkomen dat een pleegkind overgeplaatst moet worden naar een ander gezin. Duurzame pleegzorg, daar zijn pleegkinderen en pleegouders bij gebaat.

ten is de steun meer praktisch en gaat het over oppassen of over het meegaan met een pleegkind naar de tandarts."
Arie en Arianne Boele organiseren ook elke maand een ontspannen activiteit met de gezinnen uit hun constellatie. „Alle biologische kinderen en pleegkinderen komen dan mee. We huren de Huiskamer van Waarder af om samen spelletjes te doen en te eten, of we gaan op pad om te varen of te bowlen. Alles is prima, zolang het maar samenbindt."

Moederdag

Berdien ervaart in de praktijk hoe helpend dit natuurlijke pleegzorgnetwerk is. „Je merkt letterlijk dat je er niet alleen voor staat. Bij pleegkinderen kun je soms het idee hebben dat iets wat jij meemaakt, heel uniek is. Totdat je de verhalen van andere pleegouders hoort. Daardoor kun je elkaar echt verder helpen."
Arianne knikt. „Je loopt vaak tegen heel specifieke thema's aan. Het contact met de biologische familie van je pleegkind, bijvoorbeeld. Sowieso zijn kinderen na een bezoek aan hun ouders heel onrustig. Op andere momenten loop je aan tegen liegen of stelen. Dat gedrag kun je niet accepteren of toestaan, maar je weet wel dat het een achtergrond heeft. Wat is dan een juiste reactie? En je hebt soms ook praktische vragen, over het pleegzorgplan en het pleeggezinplan. Dan is het gewoon fijn dat je even de telefoon kunt pakken om de senior pleegouders te bellen. Wij hebben dat vroeger echt gemist. Een pleegzorgwerker zet om vijf uur 's middags de telefoon uit. Maar juist in de avond heb je soms een luisterend oor nodig."
Een grote meerwaarde zien de vrouwen ook in het contact tussen de pleegkinderen onderling. „Als we als constellatie met elkaar weggaan, kunnen de pleegkinderen even zichzelf zijn", legt Berdien uit. „Ze hoeven even niet uit te leggen dat zij een pleegkind zijn. Het is eens een keer niet gek dat zij een andere achternaam hebben dan de rest. En ze ontmoeten anderen die door dezelfde ervaringen heengaan als zijzelf.

Vaak gaat het om allerlei kleine dingen die zich opstapelen. Ik weet nog dat onze pleegdochter op de basisschool een cadeautje voor moederdag moest maken. Net als alle andere kinderen kreeg ze één werkje op tafel. Maar zij heeft twee moeders en ze wist niet aan wie ze het dan moest geven. Toen heb ik gevraagd of ze voortaan twee cadeautjes mocht maken. Want ze wilde allebei haar moeders bedanken."

Pionieren

De families Boele en Hagedoorn zijn aangesloten bij iHub, een regionale pleegzorgaanbieder. Het is bijzonder dat van de vijf andere gezinnen uit de constellatie er vier christelijk zijn. „Het is fijn om vanuit het geloof te kunnen praten over pleegzorg", vertelt Arianne. „Al vind je elkaar als pleegouders altijd wel in waarden als respect en naastenliefde. Voor de pleegkinderen is het mooi dat sommigen elkaar dagelijks zien op het Driestar College in Gouda. Dat versterkt hun band."
Aart-Jan Hagedoorn, hervormd predikant te Zegveld, schuift nog even aan bij het gesprek. Ook hij ziet de meerwaarde van het Mockingbird-model. „In de pleegzorgfamilie kom je soms wat halen en kun je soms wat brengen. Het is heel mooi als je de problemen van de ander kunt helpen opvangen. En als pleegvader waardeer ik het dat ik even met een andere vader kan sparren. Het helpt dat ik zo kan delen wat ik moeilijk vind."
De pleeggezinnen in de regio van Zegveld en Waarder vormen de tweede constellatie van Nederland. „Het is dus nog een beetje pionieren", zegt Arianne. „We vertellen er veel over, op congressen en bij andere pleegzorgorganisaties. Wat we vooral hopen, is dat de subsidie voor deze pleegzorgondersteuning nog heel lang blijft bestaan. Pleegzorg houdt heel wat in en een breakdown wil je echt voorkomen. Want elke overplaatsing van een kind is er één te veel. Daarom is een betrokken "pleegfamilie" zo belangrijk. We zien in de praktijk hoe het pleeggezinnen een steuntje in de rug geeft, om het langer vol te houden."●